

РІК ЗАКОНЕНА 1922.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"

— виходить три рази на тиждень.
вівторок, четвер і субота.

—
"УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"

83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, моні-ордери і чек треба вказувати на адресу "СВОБОДА".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1922.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"

the Ukrainian Newspaper
published three times a week.
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союзу — "СВОБОДА" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж., четвер 12-го жовтня 1916. Ч. 123. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, October 12, 1916. No. 123.

УТЕЧА РУМУНІВ ЗІ СЕМИГОРОДА.

В БИТВІ КОЛО КРОНШТАДУ РУМУНИ ВТРАТИЛИ 1.200 ПОЛОНЕНИХ І 25 ГАРМАТ.

УСПІХИ СОЮЗНИХ ВІЙСК НАД СТОХОДОМ І НАРАЇВКОЮ.

КОРАБЕЛЬНІ КОМПАНІЇ ЗДЕРЖАЛИ ЗОВСІМ РУХ МІЖ ЄВРОПОЮ І АМЕРИКОЮ.

ВІЙНА З РУМУНІЄЮ:

УТЕЧА РУМУНСЬКИХ ВІЙСК ЗІ СЕМИГОРОДА.

БЕРЛІН, 9. жовтня. — Союзні війська під команду генерала Фалькенгайна напірають далі на утікаючі війська Румунів. Румунські війська з великим постигом уступають на свою границю, де укріплюють просимки, щоб здержати наступ німецько-австрійських військ до Румунії.

По танній і завзятий бій на полудне від Кронштаду союзні війська здобули приступом містечко Тершарош і знаходять ся всего 7 миль у віддаленні від румунської границі.

Урядовий звіт німецького генерального штабу доносить:

"АРМІЯ ГЕН. ФАЛКЕНГАЙНА: У східній Семигороді наступ наших військ відбувався св. без перешкоди. Завдяки битві коло Кронштаду завдало другій румунській армії тяжкий рішучий удар. Поміж того, що з піхоти насліді Румунам ще вчас значні скріплена, які взяли участь в битві на полудневий схід від міста, румунська армія не була всмі видержати напору союзних військ.

"Вчера в ночи союзні війська здобули Тершарош, містечко на полудне від Кронштаду. Румунські війська уступають на цілий ліній назад.

"АРМІЯ ГЕН. МАКЕНЗЕНА: Німецькі війська при співучасті австрійських дунайських моніторів взяли приступом острів на Дунаї, на північний захід від Самсона. Прямітм полонено 2 румунських офіцерів і 150 жовірів та здобуто 6 машинних крісел.

"В Добруджі на цілм фронті між Дунаєм і Чорним морем несприятелі робили місцеві напади на наші становища, не отримували жадних успіхів. Всі напади були відбиті з дуже тяжкими втратами для несприятеля. На прочім фронті відбувають ся ознамена перестрілки артилерії.

"На Чорном морі російські кружляки бомбардували нашими військами здобуту пристань, Манголію. Надбережні бат-

В ТРИДНЕВНИЙ БИТВІ НА ПОЛУДНЕ ВІД КРОНШТАДУ ПОЛОНЕНО 1.200 РУМУНІВ І ЗДОБУТО 25 ГАРМАТ.

БЕРЛІН, 10. жовтня. — Поранене Румунів в Семигороді прибрало з кожним днем більші розміри.

В триденній битві на полудне від Кронштаду союзні війська взяли 1.200 Румунів в полон і здобули 25 гармат.

Союзні війська зближили ся до границі Румунії і взяли приступом пограничну гору Негрулу.

Урядовий звіт німецького головного штабу доносить:

"На східній семигородській фронті союзні війська віднесли дальшу побіду, завдяки долинній дошійній і горній Аллоти. Неприятель став злиш слабій опір.

"Триденна битва на полудне від Кронштаду дада отсей вислід: 1.175 полонених і 25 гармат, між ними 13 тяжкого калібру. Крім великого числа возів з амуніцією і иншими воєнними матеріалами потрапили в руки союзних військ два льокомотиви і понад 800 вагонів, переважно наладованих поживою. Втрати румунської армії в убитих і ранених були страшні.

"На захід від просимки Вулькана союзні війська здобули пограничну гору Негрулу."

НАСТУП НА БУКАРЕШТ ВІД ПІВНОЧІ І ПОЛУДНЯ.

ЛОНДОН, 10. жовтня. — У військових кірках накуе переконання, що армія ген. Фалькенгайна, яка опаряється з Румунів Семигороді, нині стає дуже на границі Румунії, розлічне вже у нортім часі наступ на Букарешт.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ПОНОВНІ НАПАДИ МОСКАЛІВ НА ВОЛИНИ БЕЗУСПІШНІ.

БЕРЛІН, 9. жовтня. — На боєвм фронті на захід від Луца Москалі відновили свої напади. Союзні війська відбили напади з великими втратами для несприятеля.

В Карпатах союзні війська зробили несподіваний напад і здобули цілий ряд ворожих становців.

Урядовий звіт звучить:

"АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: Москалі перервали поновні напади на становища наших військ на захід від Луца. Подібно як і всі попередні, так само і тепершні напади були зовсім безуспішні. Російські війська потерпіли дуже тяжкі втрати.

"Союзні війська відбили також напад Москалі на полудне від Берекан.

"АРМІЯ АРХ. КАРЛА: В околиці гори Баба Ледова (в Карпатах) наші війська зробили несподіваний напад і відобрали часті утраченні становців."

РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 9. жовтня. — Російський генеральний штаб доносить:

"В напярмі Володимира Волинського в околиці Затурець, Шельвова і Бубнова відбувають ся завзяті боротьби. В кількох місцях удало ся нашим військам відерти ся в перші ради несприятельських окопів. Зав'язі становища наші війська сейчас укріпили.

"На полудне від Шибалина, на схід від Берекан, війська несприятелі перейшли до офензи. Наші оған удареження наступу несприятеля. По зав'язаті битви на багнеті наші війська здобули австрійські наперед висунені окопи.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ЗДОБУЛИ СЕЛО ГЕРБУТІВ НАД НАРАТОВКОЮ.

БЕРЛІН, 10. жовтня. — Битви в останніх днях виказали, що союзні війська, які дотепер вели майже виключно оборонну акцію, перейшли тепер до багато місцях на боєвм фронті в Галичці і на Волині до наступу.

У учершній битві союзні війська віднесли значні успіхи над Стоходом і над Нараївкою.

Урядовий звіт звучить:

"АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: В околиці Колострова над Стоходом (на північний захід від Луца) ми прогнали Москалі з їх передніх становців і відбили всі протинапади, які переводили російські війська в цілі відзасяжні утраченні становців.

"АРМІЯ АРХ. КАРЛА: Німецькі відділи взяли приступом село Гербутів (над На-

раївкою, на північ від Бошнів), беручи притім 200 солдатів в полон і здобуваючи кілька машинних крісел."

РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 10. жовтня. — Російський генеральний штаб доносить:

"Вчера не зайшли на боєвм фронті жадні важні зміни."

Заявив, що американські правительств, які догдо операції підводних лодок є згідні з міжнародним правом, не думає в сій справі робити ніякебудь вступ.

Департамент маринарки поручив командантам патрульних кораблів пильно слідити, щоб німецькі підводні лодки не перейшли тримислевю нейтральної границі.

ЧИСЛО НІМЕЦЬКИХ ЛОДОК НЕЗВІСНЕ.

НЮ ЙОРК, 10. жовтня. — Про число німецьких підводних лодок, які перебувають при берегах Злучених Держав, кружляє різні вісті.

Адмірал Найт, командант флотилії горлошівців, заявив, що після його гадки була дотепер лише одна підводна лодка, імено "U-53".

Командант грецького корабля "Патрос", який вчера прибув до Нью Йорку, доносить, що недалеко берегів Злучених Держав два рази бачив німецьку підводну лодку.

Зі Саванні, Дж., довозить, що 15 миль від сій місцевості появилася німецька підводна лодка.

АНГЛІТ. ГРОЗИТЬ ГОЛОД І БРАК АМУНІЦІЇ.

НЮ ЙОРК, Н. Я. — З біржевих кірків доносить, що протягом сего місяця мали відійти до Англії величезні транспортні амуніції і средств поживи.

Пова німецьких підводних лодок поставила Англію в дуже грізне і небезпечне положення. Англія сироводить підчас війни пожех 80% всієї поживи зі Злучених Держав і Канади. Все останні вісті з Лондону доносить, що з Англії накуе велике затримоване, бо з дуже коротким часом не вистарить їй навіть найважливіших средств поживи.

Навіть часом б'юваля Англії мали би великий вплив також на дальні воєні операції у Франції. Задля браку амуніції Англії будуть мусіти здержати наступ над рікою Сомою.

ШКОДА ВИНОСИТЬ 6 МІЛІОНІВ ДОЛАРІВ.

НЮ ЙОРК, Н. Я. — Вартість порабів і ладунів, затоплених в нещодій німецькими підводними лодками, оцінюють на 6 мільонів доларів.

—

ФРАНЦУЗСЬКИЙ КРУЖЛЯК "ГАЛІЯ" З 640 ЖОВІРАМИ ЗАТОПЛЕНИЙ.

ПАРИЖ, 9. жовтня. — Французський поміжний кружляк "Галія", на ятлім находило ся пожех 2.000 сербських і французьких жовірів, а також затоплений підводною лодкою на Середземному морі. Корабель нахолод ся тоді недалеко острова Сардинії. На поміч прибув французський воєнний кружляк і врятував 1.862 осіб.

Корабель "Галія" числив 15.100 тонн. Він став на услугах французького правительств і був уживаний до перевозу військових транспортів на Середземному морі.

В АНГЛІЙСЬКІЙ КАНАЛІ ЗАТОПЛЕНО 10 КОРАБЛІВ.

АМСТЕРДАМ, 10. жовтня. — Від літа 30. переселя до 5. жовтня німецькі підводні лодки затопили в англійських водах 7 кораблів англійських і 3 португальські.

—

НОВИЙ ГРЕЦЬКИЙ КАБІНЕТ.

ЛОНДОН, 10. жовтня. — Останні вісті з Атен доносить, що грецький король поручив проф. Ламброску утворення нового кабінету.

Проф. Ламброску покладав на кабінету членів, які не представляють жадних партій, але є людьми в Греції загально поважаються.

Завтра має відбутися сь записання членів нового кабінету.

Ані Вейдцельс ані ніхто з його сторонників не відійшов в склад нового кабінету.

НА МОРИ:

КОРАБЕЛЬНІ КОМПАНІЇ ЗОВСІМ ЗДЕРЖАЛИ КОРАБЕЛЬНИЙ РУХ.

НЮ ЙОРК, 10. жовтня. — Поміж того, що протягом "вчашнього дня не було вістей про затоплене далешмих кораблів англійських, французьких і італійських корабельні компанії здержали відділ кораблів до Європи на неограничений час.

Кораблі, які в тих днях мали прибути до американських пристаней, повідомлено при пожех безпротного телеграфу, щоб амішні напярмі своєї дорозі.

АМЕРИКАНСЬКІ ВЛАСТІ ПРИЗНАЛИ, ЩО АНГЛІЯ НІМЕЦЬКИХ ЛОДОК Є ЗГІДНА З ПРАВОМ.

ВАШІНГТОН, 10. жовтня. — Правний дорадин президенту Вілсона, Полі-

"СВОБОДА" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and
Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand
Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STEKKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the
Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of
March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:
United States:
\$2.50 per year
\$1.25 per 6 months
\$1.00 per 4 months
\$0.75 per 3 months
\$0.50 per 2 months
\$0.25 per 1 month
Single copy 5 cents.

PEREPLATA:
В Злученні: \$2.50 на рік
\$1.25 на 6 місяців
\$1.00 на 4 місяці
\$0.75 на 3 місяці
\$0.50 на 2 місяці
\$0.25 на 1 місяць
В місті Jersey City 1 за
\$0.25 на рік
\$0.125 на 6 місяців
\$0.100 на 4 місяці
\$0.075 на 3 місяці
\$0.050 на 2 місяці
\$0.025 на 1 місяць
Подорожні чл. 5 центів.

За кожну зміну адрес платити 5 центів.

Адреса:
СВОБОДА
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі листи-ордери і чек треба вказувати на адресу
"Свободи".

При замовленні надати довідку до мого
ордера або чек.

Число телефонів 498 Jersey City.

**AMERICAN ASSOCIATION
OF FREE PRESS**

За всі отримані повідомлення в "Свободі" редакція
не відповідає. — Рукописи не зберігає.

БАТЬКО ДУДИКЕВИЧ І ЙОГО ДІТИ.

(З Ростова над Доном).

До Ростова прибув генерал-майор Брилкін, щоб перевести ревізію з діяльності народної ради Прикарпатської Русі, яка опікується сім'єю удержувача і кормила за гроші рейсєвського скарбу 4,000 галицьких збігців. Хотіло би ся думати, що сея ревізія буде вступною стеною штики, відірваної представителем ради, гості. Дудикевичем, героєм, народним трибуном, милосердним батьком, при аккомпаніменті голосів, жалоб, просьби і сльоз галицьких голодних, невипитих жертв. Гості. Дудикевич — правдивий герой. Високого росту, з великою, густою, сивою бородою, зі сильним виразом лиця, з мексиканським, поважним рухом, з поважною, переконливою мовою. Спосіб його говоріння з краскою мови. Гості. Дудикевич "мексиконець", і думає, що під рукою графа Борісницького і його команди українське шпанне і ліпший чиніві даст, ся розв'язати. Тому він промовляє (ні ніколи не говорить, а заводить вигукують бесід) виключно по російськи. Однак се не легко чоловікові, який ціле життя прожив з відокремленим мексиканським, українським язиком, тому і перед кожною зворотною робить перерву, для кожного звороту відбірає старанно російські слова. Однак чинність не помагає і мова найпильнішого з мексиканців ніколи не порушує ся незграбними халхаськими слівцями.

Вірність гості. Дудикевича була оцінена і маститий поклонник націоналістичної держави на самим початку один раз 100,000 рублів, а офіси протягом року більше ніж по 60,000 рублів кожного місяця на цілі безконтрольного утримання, — урядово називало ся воно, на відміну поміж галицькими збігцями". Результат сеї помочі стесняв я довші п'янірки.

Гості. Дудикевич зі своєю дружиною жив в прекрасній готелі; затишній, затишній, уживав виключно першої класи; його кабінетів в канцелярії ради Прикарпатської Русі міг би позавидувати й найбильший магнат. Чудовий стіл, дорогі прибори до їжі; їх доповнювали різні артистичні прикраси, кілька людей присутні, які мають спеціальний наказ недопускати перед ясні очі гості. Дудикевича нікого із галицьких жертовників.

Гості. Дудикевич називав галицьких збігців своїми дітьми і приходило ся жити їм, "дітьми" у розкішно житочного батька зовсім так, як згадує ся в байках.

Значна більшість Галичан, які прибули до Ростова, з селянами і їм належить сім'я державної каси через раду Прикарпатської Русі на одну особу по 6 рублів на місяць. А 100,000 рублів одразуової запомогі удержено Гості. Дудикевичи на побудовані для Галичан мешканці та зладжені для них ліжок і покривал. Бачив і ті мешканці кілька разів в різні порох роки. Всі вони поділи до себе, всі вони однаково страпні, а "найгірші, розуміє ся, на передмісті. Фірман скінчу мене в половині дороги.

— Даліше годі їхати, — кінч не потягне.

Де не потягне конина, там живуть і відтам ходять у місто сотні людей — хорих, голодних з нещасними, замореними дітьми.

Рівня ся і змірять свої сили з кошиком. Чорне болотисте озеро з величезним розляганням драми — сльози, куди проходили люди. Боком вде ховає стежка. Всі хати такі, як у всіхних російських Голодовках і Недоліках; розбиті, опоконені, похилені на бік, з випитими піпками у вікнах, з драними дахами.

— Де тут живуть збігці?
— Отут! Отут! — кричить кілька голосів нараз і кивають руками, щоб я вийшов на подвір'я.

На ганку вийшли мені на стрічу мешканці доми. Богато жінок з м'ялими дітьми на руках, а доволі тих дітях громад старших діточок. Виходимо в хату. Тут доволі чистіше 7 аршинів, приміщення, висока — точно не скажу, знаю, лише, а було страшно випрошувати ся, або головною не ступати до стелі. В ній був коротко лід свого життя котирі подили, разом 22 осіб. Подлого ліжка. До слів слухали ти заболочені.

шукували... Не пощували, бо вони самі, пісами "урядники" в душі почували себе винюками.

Велика, богата Росія, а населене голодує, не має в чім убити ся. І де-які величезні пильнішки збігців? Де ті богатства, якими на кождім кроці халявлять ся Росія? Де вайновийших 18 мільйонів се ніщо не знали, виркували ся на п'яні боки, але за винюками не по-?

пахнями, яких тоді собі представити, на мислї та це бруднийши дощир. Рівночасно ті халхми служили і до сидження, бо у цілій квартирі, побудованій гості. Дудикевичем для своїх "дітей", було лише одна-одинаська деревина лавка. Я прийшов якраз в пору: Галичани збирали ся обідати. На довший поставили миску з темною-брудною, густою, але гарячою юшкою.

— Що варити?
— Фугт миски, фунт кашусті і водички.

— Чи то на всіх?
— На всіх.

— А запомогти?
— Запомогти? У нас тут вже по три місяці ніхто нікогою копійки не одержав.

Кожного доди зраба ходило до канцелярії. Тут чотирі перш, а все давало. Може ти, пане, ревізор, то напишеш жалобу.

Стало душно. Я вийшов. До воріт зближало ся, утихало ся під татаром медомі вода води, молота дівчина, боса, в дотемних дошевн одіж, а коли вийшов підносив сльозиво, то було видно, що на ній не було ніяк. Худа як тінь, а лиця як каралі крові, очі свята.

— Як в пропасницю?
— Що ти, хора?

— Бухам хора, в шинтало лежала. Мала тиф. Дві неділі тому, як випустили.

Запомогти одержала?
— Дівчина лише головою дала знак, що ні.

Місцевий комітет земського союзу, предсидки Дудикевичи, що німає на мене опіку над Галичанами. Мексиконці сейчас зрозуміли, що се домагає ся нас на цілі побавити його власті над Українцями і не згоди ся. Розуміє ся, що і передатиме земському союзом опіку над Галичанами треба передати й гроші, які для них призначені. А серед таких відносин може патріот кинути ся в само кель революції. Тоді заради доноске-кубанського комітету всеросійського земського союзу указав за копейку відкупити кілька столівих ("кухонь") в околицях, де мешкали Галичани, і стали кормити нещасних на свій рахунок. Таксамо прийшло ся поступити з учениками, котрих Дудикевич поселив в домі без опалу, без ліжок і виразно: без столів і стільців. Дівчата допрошували ся все лише за хлібом і киятком, який приносили собі з поблизких чайні.

Не менше їм приходило ся жити також ученикам. Іх се в Ростові кілька соток у виш учеників народної школи до повної зрілості "студентів". Богато з них ходило як звичайні робітники до фабрик, дрітні люди жерботи, а одного гімназиста судили навіть за те, що він відважив ся на майбутні продати простроля.

"Хоч потгнник" на хліб родючості".

Зашуміло в часосіях, зафлювало в товаристві, дійшло до центра богато різних слухів і доносів про надужити ради Прикарпатської Русі. Приїхав перший ревізор, дипломатичний чиновник при гр. Борісницького, гості. Ольферс. Знакомив ся з Дудикевичем, розуміє ся, був ним очарований і одержав від гості. Дудикевича звіт з діяльності ради, ним самим написаний. Відхав назад, щоб дати їй на будуче на всякий случай захист "отцеві" Галичан. Таку заяву зложив гості. Ольферс перед представителі місцевих часосієв. Всеж, такі грізна атмосфера почала рідшати. Положене Галичані поді паравати ся. Дітний призначили в наукові заведення, дорослим помогли винайти роботу, хорих відправили до шпиталів. Однак сей лад не довго тривав. Скоро знов все пішло по старому. І Галичани знова стали товпами приходити до державних і міських урядів, жалувати ся на свою біду та просити помочі.

Тепер приймав другий ревізор. Можливо, що може остаточно йому уласть ся знати правду та що може 4,000 Галичан відтепер наренті свободно. Може бути, що генерал Брилкін вийде іх від "отця".

А. Леонов.

Колі вати під увагу всім і користі, які У. Н. Союз дає своїм членам, то його треба вважати за найташну організацію не лише між українськими, але й між чужими організаціями.

Адреса:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

НІМЦІ МАЮТЬ НАДІЮ БЕЗБОРОМ ЗОВСІМ ЗЛОЖИТИ РУМУНІЮ.

(Після доносного кореспондента Карла В. Віганд).

БЕР. ПН. 9. жовтня. — Центральні держави змусили поверну 1,400 кілометрів боювого фронту оборонити перед чисельно переважачим неприятелем, якого заохотили в орудж, і амуніцію більше ніж подвійна промислового світа. На заході, над рікою Сома, робить від 24. червня наступ 2,000,000 Англіців і Французів пар з 5,000 до 8,000 гармат. Генерал Спрел розпочав наступ в Македонії, а Москалі кидають одну лаву за другою на східні терені війни. А прещіш Гінденбургів і Гюдендорфові удало ся не лише одержати сильний напад ворогів, але навіть уможливити союзним військам перевести успішний наступ проти нового ворога — проти Румунії.

Генерал Фалькенгайн на чолі німецьких і австрійсько-угорських військ відвів в суботу вночі Кронштадт. Останній поці його передня сторожа несподівано утікаючи румунських війська недалеко пограничного місцевості Предаль, у відстанню 15 миль від Смая, де находить ся літня палата румунського короля і палати багатьох аристократичних родів з Букаресту.

По розгромах першої румунської армії під Германштадтом генерал Фалькенгайн вдарив з цілою силою на другу армію румунську. Румунські війська робили вправді зусилля, щоб ставити опір у "лісі духів", але наїшли ся нараз оточені зі всіх сторін військами німецькими й австрійсько-угорськими. З великим трудом і великими втратами прихотило ся другій румунській армії перебачити ся через річку протинника. Нині ціла армія розпочала на цілій лінії загальний відворот.

Віддалене, яке ділить ген. Фалькенгайн від Букаресту, виносить за день 80 миль, то се за день кілька миль більше ніж союзні війська зробили в останніх 5 днях відступу в Семігорді. В порівнянні з успішним союзних військ проти Румунії і то в так коротких часі, з успішним англійсько-французьких військ над рікою Сомаю зовсім мало, коли зважити ся, що іх наступу тривав вже безперестанку 30-ї місяці.

Положене Румунії може дуже скоро опинити ся в грізній небезпеці. Німці й і австрійсько-угорські війська мають тепер у своїх руках просимек Червоної Вежі, на полудні від Германштадта. Хоч нема певних ближих вістий, можна однак припускати на підставі теперішнього загального положення, що Німці готуватися до очиснення Румунії. Як тепер справа стоїть, то він наступу протинника над Сомаю анї розуміючи зусилля Москалів в Галичії на Волху не вистачить сил для цього. Гінденбург, який уперто ся з лавим ворогом, Гінденбург держати своїх ворогів на всіх геронів війни нещасно, а смертних кінців і не дозволяє їм дати безперестанку поміч Румунії. Коли зусилля центральных держав щодо Румунії скінчуть ся успішно, тоді поправити ся не лише іх положення стратегічне й економічне, але навіть буде ліпше, ніж воно було в часі перед виступленням Румунії до війни.

Теперішнє положення дає багато великих можливостей. Недалека будучність покаже, чи союзники будуть всій пошебати дозброїти, або ж снасти Румунію, чи вони будуть призначені поміч гідати на ушкод Румунії, як колікс Гербері і Чорногорії. Граф Гергелд заволав, що без огляду на те, що станеть ся, Румунія змусити опинити ся під колесами побіжного вою союзних військ.

Головний німецький штаб оцінює нині, що румунська армія втратила одну третю часті своєї сили. Нестерпиво ві вісти з Данії і Швайцарії доносить про страшні відносини в румунських шпиталях, яких не приходило ся стрічати в жадній іншій державі.

Теперішній президент міністрів Братіану — каже Віганд — і бувший президент Полюксу, з яким я в марі 1915 року особисто розмовляв і котрий тоді заявив мені, що Румунія стане по стороні Росії і Англії, є оточений, як доносить, постійно військом і поліцією зі страху перед тивом народом.

Один страйкуючий трамвайський робітник в Нью Йорку, вивав лист до редакції часосієв "Нью Йорк Івнінг Джорнал" такого змісту: "Я проку Хвалю Редакцію висловити свою думку щодо трамвайного страйку. Про се я дуже радий довідати ся, а се тому, що сам я є страйкером. — С. Р."

На сей запит редакції згаданого часосієв відповів:

Юдея, в повний значіню того слова, є однокласно охороню, яку лише робоча класа може мати. Більша частина, короткі дні праці задовольняють кождого, крім кількох бізнесменів. 8-годинний день праці є справедливий і відповідно до нього повинно ся винагороджувати працюючих.

Тут не можна втратити до боротьби всьо населене міста. Коли 5 мільйонів людей бачити помагає кільком, то се аніч. — карати тих 5 мільйонів людей.

Колі нині всі робітники міста вийдуть на страйк, щоб помогти трамвайським робітникам, то тісамі трамвайським робітникам на другий місяць вийдуть на страйк, щоб допомогти другим і так загально би ся у безкожесті. Що-ж тоді зробить місто? Хто буде найбільше терпіти? Очевидно: ніхто інший, лише робітники.

Енергія робітників, сила зусилл під проводом таких здібних людей, як і Гомперс і інші, мають більше значення, ніж публічна опінія, коли ходити о се, щоб виграти страйк.

Можуть настати такі відносини, що оправдають загальний страйк. Але якщо кождої подібної ситуації нема підчас теперішнього трамвайного страйку.

до трамвайного страйку. Про се я дуже радий довідати ся, а се тому, що сам я є страйкером. — С. Р."

На сей запит редакції згаданого часосієв відповів:

Юдея, в повний значіню того слова, є однокласно охороню, яку лише робоча класа може мати. Більша частина, короткі дні праці задовольняють кождого, крім кількох бізнесменів. 8-годинний день праці є справедливий і відповідно до нього повинно ся винагороджувати працюючих.

Тут не можна втратити до боротьби всьо населене міста. Коли 5 мільйонів людей бачити помагає кільком, то се аніч. — карати тих 5 мільйонів людей.

Колі нині всі робітники міста вийдуть на страйк, щоб помогти трамвайським робітникам, то тісамі трамвайським робітникам на другий місяць вийдуть на страйк, щоб допомогти другим і так загально би ся у безкожесті. Що-ж тоді зробить місто? Хто буде найбільше терпіти? Очевидно: ніхто інший, лише робітники.

Енергія робітників, сила зусилл під проводом таких здібних людей, як і Гомперс і інші, мають більше значення, ніж публічна опінія, коли ходити о се, щоб виграти страйк.

Можуть настати такі відносини, що оправдають загальний страйк. Але якщо кождої подібної ситуації нема підчас теперішнього трамвайного страйку.

Найбільша користь, яку принесе теперішній трамвайський страйк, буде не подія і не поразення робітників, але зможення симпатиків домагаи, щоб всьо було публічною власністю.

Колі трамвай будуть власністю населення Нью Йорку, тоді робітники не будуть мати основ ні причин до всяких неперозумів. Вони будуть працювати 8 годин денно, зиски обернуть ся на злішення услуг, на зніження ціни їжі, на підвищу плати робітникам і ринночасно можна приняти більше робітників до праці та зменшити податки. Такими змінами ся теперішня система, в котрій неперозуміо кілька одишні зможуть ся.

Колі трамвайські робітники програють, тепер сей страйк, то вони в результаті виграють той, коли здаються і се поставити своїх людей на початках місяців в державі, а з знова поставити ся перевести систему, щоб всі монополії були власністю суспільності.

УТЕЧА З КАНАДІЙСЬКОЇ НЕВОЛІ.

До Злучених Держав поверну Німець, на ім'я Еміль Врлах, який від самого початку війни перебував в канадській арешті, бо військові власті Канади зазначили йому шпигунство. По заарештуванні канадськими властями його до табору полонених у Вернон, около 375 миль від Ванкуверу, в Б. К., в Канаді. Там застав він вже около 250 австрійських і німецьких імігрантів, між ними багато жовтків, яких також уважало за шпигунів.

Се не був такий табор, у яким кождий мав би бодай трохи буті їжі. Се був строгий арешт, де з шпигунським поведінням поводити ся не зливалось. Тим киятованим допомагали ще різні слабости, які майже що дні забирали нові жертви.

Серед таких тяжких обставин, мимо строгості сторожі, у кількох полонених зродив ся намір утечі і 12 полонених шпигунували над тим планом. Вкінні рішили копати тунель поміж ними, а решту, Сказали і взяли ся до роботи. 12 осіб доволі мордували ся, заки вийшли вкінні вийшли тунелю, на 55 стій довший. Глибоко поміж землі не мог бодай копати, тому копати мало, що не піт самому поверхню землі. Міжким ліпили стовпи землі, які мали держати міст поверхню.

Утечу назначено на 2. листопада (1915 року). Румули. Кождий тремтів на цілій тій. Найменший шестерей раймав всіх дорозю. Кождий старав ся іти на паллях, щоб лише дойти ся до наміреної мети. Треба було чекати при вході 4 години, щоб можна було незаметно вийти на верха.

Долі подставляли віткам. Вони швидко вийшли з тунелю і стали нагами на твердій землі. Однак небезпека не проминула. Віткамі крили ся по доріжж; лісах та арах, щоб не впасти в очі ліхих людей. Деякі укривали ся по 15 днів такий недалеко арешту. Іні сирі арини, овоці і т. п., щоб лише не загинути з голоду.

Маж утікачами був і виспе агадний Німець, Еміль Врлах. Він ішов пішки 160 миль і так дійшов до гранші Злучених Держав. Яка доля стрінула прохні 11 утікачів, Врлах не знає.

ПУБЛИЧНИЙ ПОГЛЯД НА ТРАМВАЙНИЙ СТРАЙК В НЬЮ ЙОРКУ.

Один страйкуючий трамвайський робітник в Нью Йорку, вивав лист до редакції часосієв "Нью Йорк Івнінг Джорнал" такого змісту: "Я проку Хвалю Редакцію висловити свою думку щодо трамвайного страйку. Про се я дуже радий довідати ся, а се тому, що сам я є страйкером. — С. Р."

... 193 Grand St., Jersey City, N. J.

ліпшого сорта цигаретки
за 5 центів = ZIRA.
НАЙЛЕКШІ цигаретки

